

Pääesikunta

HE 90/2023, Nato SOFA ja Pariisin pöytäkirja sekä niihin liittyvät lait

Sotilaslakimies, OTM Elina Juutilainen
Puolustusvaliokunta, 8.2.2024

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces

Puolustusvoimien keskeinen rooli

- Puolustusvoimat on keskeinen käytännön toimija
 - **Nato SOFA**
 - PV:n joukot ulkomailla/Suomi lähettäjämaana
 - Nato-maiden joukot Suomessa/Suomi vastaanottajamaana
 - Jokapäiväinen ”oletusarvoinen” sopimus joukkojen asemasta
 - Laaja soveltamisala
 - **Pariisin pöytäkirja**
 - PV:n henkilöstö, joka lähetetään Naton kansainvälisiin sotilasesikuntiin
 - Naton kansainvälisten sotilasesikuntien henkilöstö, joka virallisten tehtäviensä yhteydessä Suomessa
 - Mahdolliset Suomeen sijoitettavat Naton esikuntarakenteet
- Viranomaisyhteistyö korostuu Suomen ollessa vastaanottajavaltiona

Nato SOFAn käytännön soveltamistilanteet

I Artikla Joukon ja siviilihenkilöstön määritelmä

II Artikla Vastaanottajavaltion lainsäädännön kunnioittaminen

III Artikla Maahantulon asiakirjat (esitettävä pyydettyäessä)

IV Artikla Ajokortit ja ajoluvat

V Artikla sotilasasu ja ajoneuvojen merkitseminen

VI Artikla Aseenkanto-oikeus

VII Artikla tuomiovalta

- sovelletaan kun tuomiovaltaa koskeva asia täytyy ratkaista

VIII Artikla vahingonkorvaukset

- sovelletaan vain, jos vahinkotapauksia

IX Artikla tavaroiden, palveluiden käyttö ja hankinta
vastaanottajavaltiossa (ml. terveydenhoito)

XI Artikla maahantuonti ja maastavienti, sekä polttoaineet

Viralliset tehtävät (official duties)

- Nato SOFAn yksi keskeisistä käsitteistä on *viralliset tehtävät*
 - Sisältö ei yhtenevä virkatehtävien käsitteen kanssa
- Määrittelyllä merkitystä Nato SOFAn tuomiovallan jakautumisen sekä vahingonkorvauksen kannalta
 - Yksinkertaistetusti virallisten tehtävien ulkopuolella tapahtuneet rikokset ja vahinkotapaukset käsitellään vastaanottajavaltion toimin
- Lähettäjävaltio vastaa määrittelystä, onko joukon jäsen ollut virallisissa tehtävissä
- Puolustusvoimat määrittelee toimivaltaansa kuuluvissa tulkintatilanteissa ja yksittäistapauksissa milloin joukon jäsen tai siviilihenkilöstöön kuuluva on ollut virallisissa tehtävissä

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäminen

- Nato SOFAa koskevan voimansaattamislain 13 §:n nojalla Puolustusvoimat voisi osoittaa alueita toisen Naton jäsenvaltion asevoimien käyttöön Puolustusvoimien käytössä olevilta alueilta
 - Lähettäjävaltion joukon sotilaspoliisilla voisi kyseisellä alueella Nato SOFAn VII artiklan 10 kappaleen a kohdan mukaisesti ryhtyä kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin taatakseen järjestyksen ja turvallisuuden.
 - säännös selkeyttää nykytilaa
- Esityksen valmistelussa on havaittu tarve arvioida VII artiklan 10 kappaleen a ja b kohdan mukaisista Puolustusvoimien toimivaltuuksista säätämistä Suomen toimiessa lähettäjävaltiona.
 - Suomen toimiessa lähettäjävaltiona VII 10 kappaleen a kohtaa on sovellettu siten kuin se on kansallisen lainsäädännön ja vastaanottajavaltion lainsäädännön mukaisesti ollut mahdollista.

Vahinkoasiat

- NATO SOFA VIII artikla koskee vahinkoasioiden käsittelyä
- Keskeiset toimijat ovat Valtiokonttori ja Puolustusvoimat
- Vahingonkorvausasioiden käsittelystä Nato SOFAn mukaisesti ei ole mittavaa kokemusta PfP SOFAn soveltamisen ajalta.
- Valtiokonttorin ja Puolustusvoimien välistä toimivallan jakoa on kuitenkin tarkoituksenmukaista tarkentaa esitetysti
 - Valtiokonttori käsittelee ne Nato SOFAan liittyvät vahinkotapaukset, jotka eivät suoraan liittyisi Puolustusvoimiin
 - ulkomaisen joukon tai henkilön aiheuttamista vahingoista johtuvat tapaukset
 - Puolustusvoimat käsittelee Puolustusvoimien ulkomailla tapahtuvasta toiminnasta aiheutuvat vahingot
- Ei esitetä erillisen toimielimen perustamista (claims office)
 - Puolustusvoimiin voidaan nimetä yhteystaho, jonka tehtävänä on toimia tiedon välittäjänä sopimuspuolten, vahingonkärsijän ja korvausvaatimuksen käsittelystä vastaavan viranomaisen välillä

Liitelait

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aselakia, autoverolakia, ajokorttilakia, ajoneuvolakia, liikenteen palveluista annettua lakia, **terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia**, eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettua lakia, **valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia** ja taisteluvälineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annettua lakia
- Muutokset kansalliseen lainsäädäntöön, jotka ottavat huomioon sopimusten määräykset
 - Merkityksellinen etenkin ns. ristiinhoito-oikeus, jolla laajennetaan Nato SOFan määräyksiä tarkoituksenmukaisella tavalla
- HE:ssä tunnistettu useita jatkotarkastelua vaativia asiakokonaisuuksia, jotka saattavat edellyttää kansallista sääntelyä

Pääesikunta

Kiitos!

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces